

MESERIASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE

MUNKADÓK LAPJA

Erdély és Bánság kis- és középipar-sainak hetilapja. — Az Ipartestületek Szövetsége, az aradi Iparos Outhon, az Ipari Szindikátusok, a Romániai Építőmesterek Szövetsége és a Timisoarai Vendéglősök és Kávésok Ipartestülete hivatalos lapja. Egyesülve a timisoarai „Az Iparos”-sal és a „Fodrász Ujság”-gal.

„Tiszteld a tisztos ipart!”

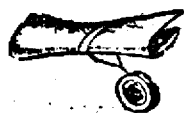
Industriaşii constructori din Timişoara au atacat

in contencios regulamentul de aplicare al legii Corpului
Arhitecţilor pentru recunoaşterea drepturilor lor câştigate.

Dnii avocaţi Radu Matei şi dr. Velerany Victor prin acţiunea înaintată Cur-
ţii de Apel din Timişoara cer interogare Dlui Ministru al Instrucţiunii
Publice Dr. C. Anghelescu.

In virtutea legilor in vigoare drep-
turile câştigate ale industriaşilor con-
structori nu se pot ştirbi nici parţial

Înainte de a ne ocupa amănunţit cu acţiunea începută pentru recunoaşterea drepturilor câştigate ale industriaşilor constructori, trebuie să constatăm, că reprezentanţii acestei bresle din Timişoara şi au câştigat merite neîntrecute în lupta dusă pentru recunoaşterea acestor drepturi. Din Timişoara a pornit acţiunea care s'a extins pe întreaga ţară şi care a adus drept rezultat remedierea câtorva nedreptăţi şi Timişoara a întreprins primul pas, atacând prin contencios regulamentul de aplicare a legii Corpului Arhitecţilor pentru recunoaşterea drepturilor câştigate şi consfinţite de legile în vigoare

Dl. Radu Matei avocat din Bucureşti şi Velerany Victor dr. juriconsultul instituţiunilor industriale din Timişoara au redactat cererea pentru chemarea în judecată a Statului, care a fost semnată în afară de dl. Tillich Rudolf şi maistrii constructori dnii Götz Carol, Martin Andrei, Bagyánszky Ioan şi Niederkorn Matei. Pentru desbateră acţiunii Curtea de Apel din Timişoara nu a fixat încă un termen, totuşi sperăm că desbateră va avea loc încă înaintea repaosului de vară, când ne vom ocupa cu această chestiune din nou.

Ce conţine acţiunea din Timişoara, care face răspunzabil Statul şi Dl. Ministru al Instrucţiunii Publice Dr. C. Anghelescu pentru daunele cauzate industriaşilor constructori prin răpirea drepturilor lor câştigate.

Domnule Prim Preşedinte
Subsemnatul Tillich Rudolf architect, resp. maestru constructor domiciliat în Timişoara C. IV. Str. Preyer No 19/a. pe baza dispoziţiunilor înscrise în art. 1. al legii Constenciosului Administrativ din 23. Decembrie 1925 chem în judecată Statul Român, reprezentat prin Ministerul Instrucţiunii Publice, prin reprezentantul său legal, Dr. C. Anghelescu ministrul Instrucţiunii Publice, domiciliat în Bucureşti Strada Spiru Haret la sediul Ministerului spre a-mi recunoaste drepturile câştigate de architect constructor (Baumeistru) consfinţite prin legile existente, înaintea de votarea legii pentru înfiinţarea şi organizarea Corpului Arhitecţilor, din 12 Mai 1932, anulând dispoziţiunea înscrisă în Deciziunea Ministerială No. 54562, din 4. Aprilie 1934. Monitorul Oficial No. 84. din 11. Aprilie 1934. în partea referitoare la exercitarea profesiunii de maestru constructor (Baumeistru).

Motivele acţiunii sunt:

In fapt:

După legile existente în teritoriile alipite, înainte de unire şi rămase în vigoare, după întregirea ţării, până la votarea Legii pentru înfiinţarea şi organizarea Corpului Arhitecţilor, publicate în „Monitorul Oficial” No. 108. din 12. Mai 1932 Architect constructor (Baumeistru) este acela care îndeplineşte următoarele condiţiuni:

a) Probează o practică de doi ani, conform legii ungare XVII. din anul 1884. şi a ordo-

nanţei Ministeriale No. 46188/1884. a Ministerului Industriei şi Comerţului al fostei Ungarii, după absolvirea facultăţii de arhitectură a şcolii Politehnice şi posedă un brevet industrial pentru exercitarea acestei profesiuni.

b) Depune un examen în faţa comisiei examinatoare, compusă pe baza legii şi ordonanţei de mai sus. La examenul de architect constructor (Baumeistru) se pot prezenta acei cari posedă diploma de bacalaureat sau a şcolii superioare de Arte şi Meserii.

c) Inginerii de specialitate generală, cari au terminat politehnica, pot deasemenea exercita profesiunea de architect-constructor (Baumeistru) şi pot executa ori ce fel de lucrări de construcţie înaltă pe baza depunerii examenului de architect constructor (Baumeistru) prin care probează, că posedă calificarea cerută de lege şi pe baza brevetului industrial.

Atât în Ardeal, cât şi în Bucovina, nu se pot executa construcţii fără autorizare de clădire obţinută în prealabil.

Pentru obţinerea acestei autorizaţiuni este necesar, că planurile de clădiri să fie prezentate serviciului tehnic respectiv.

Concepţia planurilor fiind o artă liberă, nereglementată de lege, planurile pot fi concepute de ori cine (Inginer architect diplomat ect.) însă ele trebuie să fie semnate de un architect constructor (Baumeistru) fiindcă în conformitate cu dispoziţiunile înscrise în codicele civil şi penal, răspunderea faţă de autorităţi incumbă

numai arhitecţilor constructori (baumeistrii).

Imediat după unire, pe baza Decretului — Lege al Consiliului Dirigent, diplomele şi certificatele eliberate înainte de data unirii de autorităţile ungare şi austriace, au aceeaşi valoare ca şi în Vechiul Regat şi se recunosc ca legale, fără vre-o altă formalitate.

Prin urmare arhitecţii constructori (Baumeistrii) pe baza legilor şi a regulamentelor în vigoare în Ardeal, aveau în competenţa lor profesională conceperea, planurilor de construcţie şi executarea lor cumulând în exercitarea profesiunii lor, arta concepării planurilor (arhitectura) şi executarea acestor planuri (construcţia) cumuli consfinţat de lege şi ridicat la rangul de drept câştigat de-a lungul vremii.

Această situaţiune a durat până la 12. Mai 1932. dată la care a fost promulgată legea pentru înfiinţarea şi organizarea Corpului Arhitecţilor.

Prin art. 3. al suscitărei legi, se crează o categorie de „arhitecţi recunoscuţi” din care vor face parte toţi acei cari vor face dovadă valabilă ca în momentul promulgării prezentei legi aveau o practică neîntreruptă de 5. ani în domeniul arhitecturii ca ocupaţie principală, fie în calitate de funcţionar cu titlu bugetar de architect, fie în calitate de liber profesionist. Aceştia se vor bucura de toate drepturile cuvenite arhitecţilor.

Art. 17. al aceleiaşi lege precizează, că „Amănutele legii de faţă se vor determina printr-un regulament de aplicare, făcut de Ministerul de Instrucţie Publică”.

În adevăr prin regulamentul pentru aplicarea legii de înfiinţare şi organizarea Corpului Arhitecţilor publicat în „Monitorul Oficial” No. 281. din 30. Noemvrie 1932 se precizează amănutele legii, iar în art. 38. se spune:

Pe lângă arhitecţii diplomaţi, prevăzuţi de art. 1. profesiunea de architect va putea fi exercitată şi de acei pe cari Acedemia de arhitectura împreună cu Ministerul îi va fi înscris pe tabloul de arhitecţi recunoscuţi, precum şi de acei în privinţa carora se va fi constatat, de aceleiaşi organe, că au drepturi câştigate.

Din expunerea amănătită făcută mai sus se constată, că drepturile câştigate ale arhitecţilor constructori (Baumeistrii) erau pe baza legilor amintite:

- a) concepţia planurilor,
- b) semnarea lor pentru a fi valabile înaintea autorităţilor chemate să autorize construcţiunile,
- c) Construcţia is sine.

Aceste drepturi câştigate sunt consfinţite de Art. 38. din Regulament, articol care face parte integrantă din legea pentru înfiinţarea şi organizarea Corpului Arhitecţilor din 12. Mai 1932 şi urmează să fie recunoscute şi respectate de Ministerul Instrucţiunii Publice, chemat să aplice legea arhitecţilor din 1932.

Deşi din textele de lege invocate mai sus, reiese clar drepturile arhitecţilor constructori, drepturi câştigate şi consfinţite ca atare de noua lege din 1932, Ministerul Instrucţiunii, prin deciziunea atacată, nu ţine seama de ele şi le micşorează prin textul de mai jos în care se spune:

„Maestrii constructori (Baumeistrii) brevetati de vechile stăpâniri, cari n'au dovedit, că în mod curent au întocmit şi planuri, vor rămâne cu dreptul de a executa orice fel de clădiri, numai ca simpli constructori; după planurile întocmite de cei îndreptăţiţi coform legii Corpului Arhitecţilor.”

Această dispoziţiune este nedreaptă şi vexatorie, întrucât prin ea se răpesc drepturile câ-

tigate ale arhitecţilor constructori, drepturi consfintite de lege intrucât nici un arhitect constructor care timp de 40. ani a construit planuri, le-a semnat şi construit, nu va putea feca dovadă, că a conceput planurile intrucât arhitectura nefiind o profesiune reglementată de lege, planurile au fost semnate de arhitecţi constructori (Baumeistri) nu în calitate de arhitect, ci în calitate care îi investea cu răspundere civilă şi penală de constructor (Baumeistru) deşi ei executau şi planurile şi construcţia intrucât nici odată nu au existat în teritoriile alipite arhitecţi profesionişti, care să se ocupe exclusiv cu concepţie de planuri, înafară de construcţie de clădiri.

In drept:

I-mi sprijin acţiunea pe dispoziţiunile înscrise în art. 1. legii contenciosului administrativ din 23. Decv. 1925 pe dispoziţiunile legi ungare XVII. 1884. pe ordonanţa Ministerială No. 46188/1884. a Ministerului Industriei şi Comerţului ungar, pe dispoziţiunile art. 17. din legea pentru înfiinţarea şi organizarea corpului arhitecţilor din 12. Mai 1932. şi pe art. 38. din regulamentul pentru aplicarea acestei legi din 30. Neomvrie 1932. rugându-vă să binevoiţi a constata, că prin deciziunea atacată pe calea contenciosului administrativ, Ministerul Instrucţiunii ne-a răpit drepturile câştigate şi consfintite de textele precise ale legilor sus arătate, a anula această deciziune în partea refetioare la „maestrii constructori” (Baumeistri) impunând Ministerului Instrucţiunii publice să modifice deciziunea atacată în sensul, că maestril constructori (Baumaestri) care au obţinut brevete industriale până la 12. Mai 1932. data promulgării legii pentru înfiinţarea şi organizarea corpului arhitecţilor se poate execita şi în viitor ca în trecut profesiunea de arhitect constructor putând semna planurile de orice categorii, concepută de ei şi executând construcţia așa precum au făcut şi în trecut până la promulgarea legii din 1932.

Având în vedere, că prin deciziunea Ministerului Instrucţiunii Publice pe care o atac cu prezenta acţiune în contencios mi s'au cauzat daune ce rezultând din ştingherirea libertii exercitării a profesiunii mele, i-mi rezerv dreptul de a intenta o acţiune de daune după ronele prevăzute de dreptul comun.

În dovedirea acţiunii mele mă servesc de deciziunea Ministerului Instrucţiunii Publice No. 54563. şi din interogatoriul Ministerului Instrucţiunii dacă acesta se va dovedi, neccari în cursul desbaterii.

Prin avocatul meu justificat sub procura sub B). Vă rog să binevoiţi a fixe un termen pentru desbateria acţiunii, dispunând citarea Statului Român reprezentat prin Ministerul Instrucţiunii Publice prin reprezentantul său legal Dr. C. Anghelescu ministerul instrucţiunii publice domiciliat în Bucureşti Str. Spiru Haret la sediul Ministerului.

Cu distincă stimă:

RUDOLF TILICH

ULTIMOZOBEN.

Két görli beszélget:

— Én az esküvő előtt mindent meg fogok gyónni a véleghenyemnek. Ugye, ehhez nagy bátorság kell?

— Igen. És jó memória.

VADASZTÖRTÉNET.

— Egyik lövésem után elszalad hozzám egy ember és így szól: „Nagyon jól célzott, nagyságos ur, láttam a toliakat röpködni a levegőben”.

— No és?

— Örültem a dicsőretnek. Csak az volt a baj, hogy én egy nyulra céloztam.

REGUTAK.

— Közlegény Dupont! Mondd meg nekem, hogy a haza micsodád neked?

— Az édesanyám!

— Helyes! Közlegény Smith! Mi a haza?

— A Dupont mamája!

ESÉLY NÉLKÜL.

— A házasság lutri...?

— Ugyan, kérem, azó sincs róla. A lutriban mégis csak van egy csekélyke esélye az embernek...

Maga a miniszter is beismerte, hogy túllőtt a célon a hirhedt hordódekrétum

Négy százalékról hat százalékra emelték az ürtartalom gyártási határát és engedélyezték a meglevő hordódongák felhasználását is.

Az aradi iparkamara erőteljes hangú emlékiratban interveniált a minden ok nélkül agyonrendszabályozott kismesterek érdekében.

A súlyos sérelem ügyében, amí a hazai kádáriparosságot az illetékes kormánykörök részéről két ízben is érte, egész sorozat cikkben foglalt állást hasábjain Az Iparos. Részben ennek tulajdonítható, hogy az aránylag kevés-számu szakiparost magába foglaló kádár szakmát ért sérelem a nagyobb nyilvánosság folytán közérdeklődést keltett a halálra ítélt szakma iránt. Beszámoltunk Szabó Béni országgyűlési iparos-képviselőnek is az ügyben parlament elé vitt interpellációjától, amiben szintén része volt szerény újságunknak. Meg kell azonban állapítanunk, hogy a Vulcu I. Maxim aradi ipartestületi elnök által az aradi kádárok panaszára Marcus Mihail dr. kamarai alelnöknel tett intervenciónak orosz-lánrésze van a sikerben, hogy az illetékesek is meghallották végre a halálra ítélt szakma segélykiáltásait. Marcus dr. ugyanis személyesen juttatta el az illetékes szakminiszterhez a kádárok kérését és abban az azóta eltelt néhány hét után már a részben kedvező döntés is megérkezett.

A döntés sajnos, nem annyira kedvező, hogy kielégíthetné az érdekelt kádáriparosságot. Az intézkedés ugyanis bár bebizonyítja, hogy Bucurestiben belátták, hogy nincs igazuk, nem teljes egészében, hanem csak részben orvosolja a sérelmeket. Ez tette szükségessé az aradi kereskedelmi és iparkamarának az alábbiakban szószertint közölt újabb memorandumát.

Az Ipar és Kereskedelemügyi Minisztérium
Mértékhltelesítő Igazgatóságához

Bucuresti.

Van szerencsénk igazolni folyó évi április 27-én kelt 15 sz. leiratuk vételét a mértékegységekről szóló törvény rendeletének módosítására vonatkozólag, tisztelettel bejelentve, hogy

annak tartalma egyáltalán nem elégitett ki beantunkat.

1. A meglevő hordódongák felhasználásának engedélyezésével a kádárok sérelmeinek egy része orvosoltatott. Azonban itt is meg kellene határozni, hogy ezek a dongák bármilyen hordó gyártására felhasználhatók, vagyis olyan hordók gyártásánál is, amelyek nem felelnek meg a módosított szabály előírásának. Annak ellenére, hogy magától értetődő volna, hogy a meglevő dongakészletek felhasználásával az ezekből készített hordók forgalomba hozatala is engedélyezve van, mindazonáltal

kérjük ennek rendeleti uton való meghatározását, hogy elejét vegyük esetleges nézeteltéréseknek a mértékhltelesítő hivattal.

Ezt általánosságban mondjuk, mivel a helybeli (aradi) mértékhltelesítő hivattal semmilyen nézeteltérésünk nem lehet, mindaddig, amíg ezen hivattal a jelenlegi kitűnő főnök, Alexandrescu ur vezeti.

Leiratuk második pontja tehát kiegészítendő volna oly módon, hogy

azok a hordók, amelyeket a kádárok, vagy a saját vagy a fakereskedők meglevő készleteiből gyártanak, hitelesítésre elfogadtnak, ha az új feltételeknek nem is felelnek meg.

A megengedett határ felemelése 4%-ról 6%-ra nem elegendő, csak az 50 dekaliternél nagyobb hordóknál, a kisebbeknél a megengedett határ százalékaának emelése nem külsőből ki az

általunk kimutatott sérelmeket, főképpen azért, mert ezen engedmény csak pluszban értendő. Lehetetlen, hogy egy öt dekaliteres hordónál a kádár képes legyen azt pontosan 5—5—3 dekaliter ürtartalommal elkészíteni. Ez nem függ a kádár mesterségbeli ügyességétől, annak ellenére, hogy a mi kádáraink el vannak ismerve az egész országban, hanem csak a felhasznált dongáktól. Ezért tisztelettel kérjük, hogy

a 6 százalék megengedett határ csak az 50 dekaliternél nagyobb hordóknál legyen meghatározva, míg ezen határig semminemű megszorítás az ürtartalomra ne köttessék ki.

Tudni szeretnők, hogy milyen kedvező hatást kívánnak elérni az ürtartalom meghatározásával? Még egyetlen esetben sem jutott tudomásunkra valamely visszaélés a hordók ürtartalmával kapcsolatban. De különben is ki van zárva ilyen visszaélés, mikor az időleges verifikálásokkal az ürtartalom a legnagyobb pontossággal meghatározható meg. Arról sincs tudomásunk, hogy bármilyen ürtartalmu hordó gyártása ne volna engedélyezve. A kedvezményt éppen a gyártás teljes szabadsága adhatja meg, tekintettel, hogy a közönségnek különböző nagyságu hordókra van szüksége.

Csak a nagy hordógyáraknak lehet valamilyen előnyük a hordók ürtartalmának meghatározásából, mivel megszabadulnak a kisiparos kádárok konkurenciájától, akik technikai felszerelés hiányában nem lesznek képesek a törvénynek megfelelni és kénytelenek lennének iparukat beszüntetni.

A közönség és a kádárok érdekében kénytelenek vagyunk ezen megszorítások ellen, amelyeket a módosított szabályzat minden közérdek ellenére hozott, tiltakozni.

Nálunk például nagyon kerestek a 7, 5 és 8 dekaliteres hordók, míg ezen fajta hordók a módosított szabályzat értelmében már nem gyártathatók. A földművelők használják ezeket a hordókat a földművelési munkáknál viz tartására. Kinek használhat ezen ürtartalmu hordók gyártásának megakadályozása? Nálunk és a kereskedelemben a leghasználtabb ürtartalom a 15—18 és a 25—26 dekaliter, amelyek a szabályzat értelmében szintén nem készíthetők. Azon véleményen vagyunk, hogy a szabályzatnak kellene a meglevő szokásokhoz alkalmazkodnia és nem ellenkezőleg; főképpen akkor, amikor

ezeknek a megkötéseknek semmi értelmük nincsen, hanem csak kárt okoznak a közönségnek és az iparosoknak, anélkül, hogy bárkinek is hasznára váljanak.

Ennek értelmében újból kérjük Miniszter Urat, sziveskedjék a folyó évi január 26-án megjelent Monitorul Oficial 21. számában közölt szabályzatot módosítani, a szabályzat 103. paragrafusának hatályon kívül helyezésével. Legrosszabb esetben kérjük olyképpen módosítani a szabályzatot, hogy 50 dekaliterig bármilyen ürtartalmu hordók gyártása engedélyezve legyen, míg az azon felüli ürtartalmuaknál az engedmény minuszban és nemcsak pluszban engedélyeztessék. Fogadjja Miniszter Ur alázatos tiszteletünk kifejezését:

Az Aradi Kereskedelmi és Iparkamara

Matescu sk. Pacuraru sk.
elnök. titkár

Sorsdöntő órák előtt a kézműiparos osztály az új ipartörvény és kézműipari kamara megalakításának küszöbén

Írta: REINHART GYULA.

Nem volt eddig egyéb baja az ország kézműiparosságának, minthogy ötféle ipartörvény szerint közigazgatták. Az egyetemes ipartörvény megalakításának tárgyalásai folytak a hó 6-án és 7-én Bucurestiben, amelyen többek között Gajó András, a timisoarai ipartestület derék titkára is részt vett. Az ő jelentéséből tudjuk meg, hogy ezenkívül még egyéb fontos ügyeket is tárgyaltak. Nevezetesen, hogy az önálló kézműves kamarák felállítása már a közeljövő programja. Az ipari és kereskedelmi minisztérium foglalkozik a dologgal, sőt a júniusban megnyíló nyári parlament már meg is fogja szavazni ezt a fontos, mondhatnók sorsdöntő törvényt.

Gajó titkár urat is megbízták többek között ezen törvényjavaslatok tanulmányozásával és azok módosítására vonatkozó javaslatok megtételével, mert az a cél, hogy az új ipartörvény modern a egyes kerületek igényeinek megfelelő legyen a végül, hogy a régi törvények elavult rendelkezései ujjakkal, a mai kor igényeinek megfelelőekkel pótolassanak.

Bizonyos, hogy ennek a kérdésnek megoldása nem valami könnyű feladat. Emlékezzünk csak vissza Sztéryni 18 kötetes művére, amelynek kötetei csak előkészítői voltak egy megalkotandó új ipartörvénynek, hogy a végén néhány paragrafus változtatásával megmaradjon a régi, 1834. évi törvény, amelynek alapján közigazgatták az iparosságot ma is Erdély és a Bánság területén.

Ennek a rossz, maradi ipartörvénynek alapján fejlődött Timisoara ipara arra a nivóra, amelynek teljes elismeréssel adózott Georgescu ipari államtitkár a timisoarai hét megnyitásán, amikor is az összkormányt képviselte.

Higyük, hogy az illetékesek meg fogják oldani az ipartörvény kérdését, én mégis megkockázatom a szerény állítást, hogyha a gazdasági válságot meg tudják oldani, még valahogy, szégyenesen elkinlódunk a régi ipartörvénnyel is.

Mert, valljuk be őszintén, új törvényekben nincs nálunk hiány. Talán a kelletténél is szorgalmasabbak derék honatyáink, amikor törvényeket kell megszavazni. Ezek a törvények modernnek, sőt túlmodernnek, mert a legjobb francia és belga törvények alapján készülnek. Csupán csak nem felelnek meg a mi viszonyainknak. Nem a hazai földből nőnek ki, nem az élet által kialakított helyzetet foglalják paragrafusokba, hanem új helyzeteket teremtenek, amelyekkel megbirkózni lehetetlen...

Memorandumokat, — hogy milyen legyen az új ipartörvény — már igen sokat terjesztettek föl a adott át személyesen kisebb-nagyobb küldöttségek kíséretében az iparosság mint országos kongresszusok határozatait. Ha csak egy néhány bajunkra kapunk gyógyító irt, örökké hálások leszünk a törvény megalkotóinak.

Megtudtuk most, a bucurestii gyűlés alkalmából azt is, milyen alapon készül a kézműves kamaráról szóló törvény, amely majdan az erdélyi, bánsági és bukovinai ipartestületek örökét lesz hivatva átvenni. A regáti részek ugyanis teljesen új törvényt és intézményt kapnak általa. Végre önkormányzathoz jutnak a regáti iparosok is ez által, ami reánk nézve nagy haszon lesz, mert jobban meg fogjuk egymást érteni.

Kézműves és kisipari kamara minden megyében létesülni fog, ahol az iparosok száma eléri az ezeret. Az olyan megyében, ahol még ezer iparos sincs, pótkamarát állítanak fel és a szomszéd megyéhez csatolják. A kamarák annyi csoportra és szakcsoportra oszthatók, amennyire szükség van, de amelyik iparág 25-nél kevesebb iparost foglal magába, rokon-iparágakkal együtt alkothat csak külön szakcsoportot.

A kézműves kamarák felállításával megszűnik az ipartestületek hatósági jellege. Levéltárakat az utolsó 10 esztendőről átadják az unioannak.

alakult kézműves kamaráknak. Megszűnnek az iparhatóságok is, de azok csak az utolsó három év irattárát és lajstromait teszik át a kézműves kamarához.

Az iparhatóságok továbbra is három fokozatban fognak működni. Községekben a főszolgabíró lesz az elsőfoku iparhatóság, míg városokban ezt a tisztet a kézműipari kamarák töltik be. Másodfokon a megyei választmány, városokban a városi tanács, végül mint harmadfoku iparhatóság a kereskedelmi és iparügyi minisztérium fog működni.

Kora ifjúságomban, amikor a katolizmust tanultam, örök memento gyanánt állott előttem az egyes szakaszok végén: mit tanulunk ebből? Önkéntelenül is eszembe jutott most ez a régi kérdés, amikor ilyen messzeliható, a kézműiparosság sorsát talán több évtizedre eldöntő események előtt állunk: mit tanulhatunk Gajó András ipartestületi titkár rövid jelentéséből?

Először mindenesetre azt, hogy az iparosság

ismét a közös gazda alá kerül, mert a munkaügyi miniszter „atyai” gondjai alól felszabadulunk, hogy az ipari és kereskedelmi miniszter öleljen bennünket kebelére. Őszintén megvallva, nem nagyon bánjuk a cserét, bár nem tudjuk a jövőt, amelyet még ezidőszent fátyol fed el, de hogy egy biztos rossztól szabadulunk, az bizonyos.

Sajnos, nem tudunk részleteket az új kézműipari kamarák szervezetről is így beláthatatlan a perspektíva, amit az új intézmény hivatva van nyújtani. Hogy városokban megkapja az elsőfoku iparhatóság jogkörét, vívmányt jelent, mert pl. a kontárkérdés megoldása ezáltal teljesen biztosítva van, ha kellő autonómiával is bírnak majd ezek a kamarák. Félő azonban, hogy itt bukik el majd az új intézmény, amely minden esetre drágább lesz, mint az ipartestület, mert hát egy kamara mindig drágább adminisztrációt igényel. És mégis visszafejlődést jelent, mert teljesen meg fognak szűnni a kisebb városok ipartestületei, a melyek az iparosok ügyeit a multban jól-roeszul mégis csak rendben tartották.

Hisszük, hogy a kézműipari kamarák ki fogják termelni azokat az új erőket, amelyek megalapozzák és biztosítják kézműiparunk fejlődését és megerősödését és hogy ez intézményesen fog történni bennük és általuk. Reméljük, hogy valóra válik az elődeinkről ránk maradt ezálloige: „Das Handwerk hat einen goldene Boden.”

Ebben a hitben várjuk a kézműipari kamarák mielőbbi felállítását. Bármilyen legyen a törvény, a mi erőnk, akaratom és tudásunk olyan tartalommal tölti meg, amely áldást hoz a sok megpróbáltatáson keresztülment, jobb sorsra érdemes iparos osztályra.

„A Timisoarai Hét meg fogja hozni gyümölcseit...”

A timisoarai Kereskedelmi és Iparkamara épületében, egyházi, katonai és polgári hatóságok fejeinek és képviselőinek jelenlétében, Georgescu Constantin államtitkár, aki a kereskedelmi miniszter képviselőjében jelent meg, részvételével, ünnepélyes formák között nyitották meg a „Timisoarai Hetet”, amely hivatva van a Bánság metropolisának kereskedelmi és ipari fejlettségét értékének megfelelően a köztudatba vinni.

Az ünnepélyes megnyitón többek között Coma Gerőly aradi gör. kal. püspök, dr. Pacha Agoston, a Bánság katolikus püspöke, dr. Nistor Demeter prefektus, dr. Coman Agoston, a városi ideiglenes bizottság elnöke, Baruch Izidor, Teodorescu mérnök, műegyetemi tanár, Conciatu János

iparkamarai főtitkár szólaltak fel. Az ipar- és kereskedelem értékét, a „Timisoarai Hét” munkáját, célját és hivatását méltatták. Georgescu Constantin államtitkár minisztere nevében üdvözölte a megjelenteket, megköszönte a hozzáintéztet üdvözlő szavakat. Majd az ipar- és kereskedelem országos fontosságára mutatott rá. Hangsúlyozta, hogy a kormány minden igyekezetével a hazai ipar- és kereskedelem megerősítésén fáradozik, a kontingentálás is ennek a következménye, a melynél gonddal örködnek azon, hogy az hasznára és ne ártalmára legyen az iparnak és kereskedelemnek. Majd azon óhaját fejezte ki, vajha ez a „Timisoarai Hét” meghozná gyümölcseit.

A Timisoarai Hét ipari és kereskedelmi mérlegét lapunk jövő számában méltatjuk.

Kiket neveztek ki eddig az erdélyi és bánsági iparkamarák időközi bizottságainak tagjaivá?

A szak kamarák létszámának csökkentéséről szóló új törvény értelmében az ipar- és kereskedelemügyi minisztérium most rendeletileg a következő időközi bizottságokat nevezte ki Erdélybe a meghagyott kereskedelmi- és iparkamarák élére:

Arad: Mateescu Stefan mérnök, Tatu Ioan, Iesanu Stefan, Domán Sándor és Sándor Arthur kereskedők, Sapira Emanuel, Cosma Manuil, Butescu Traian, Vigyázó László és Hendl János nagy- és kisiparosok.

Cluj: Leon Gheorghe, Borbély István, Róza Mór, Romanovici Grigore és Pop Ion kereskedők, Diamant Izsó, Mircea C. R., Dan Partenie, Farkas Andor és Petrikas Aurél kis- és nagyiparosok.

Oradea-Mare: Papoudoff Teodor, Dumitrescu Gheorghe, Tica Nicolae, Botezatu Gheorghe és Sas Emil kereskedők, Seitan Ionel, Cancea Iacob, Lupaneca Gheorghe, Petrici Mihai és Marian Dimitru nagy- és kisiparosok.

Sibiu: Barbat Alexandru, Martin Nicolae, Grue Ioan, Schitea Ioan és Platina Henrik kereskedők és kisiparosok.

reskedők és Dragomir Nicolae, Vestemeean Constantin, Gündisch Adolf, Fabritius Fritz és Klobitsko nagy- és kisiparosok.

Tg.-Mures: Capriceanu Melinte, Bora Ioan, Oprean Nicolae, Rosenfeld Jenő és Breckner Vilmos kereskedők és Ionescu Matai, Burger Albert, Benkő László, Várady Árpád és Bustya Béla kis- és nagyiparosok.

Timisoara: Baruch Izidor, Lupu Alexandru, Stancovici Dániel, Lázár Alexandru, Catina Vasile kereskedők és Ionescu Aurél, Ghenea Alexandru mérnök, Wilhelm Ioan, Jakobi Kálmán és Szana Zsigmond nagy- és kisiparosok.

A brasovi ipar- és kereskedelmi kamara élére még nem neveztek ki időközi bizottságot.

Az erdélyi székelyek (kirendeltségek) körül eddig csak a lugojhoz neveztek ki a következő időközi bizottságot:

Corneanu Cornel és Macarie Maxim kereskedők, Braneanu Oswald és Patrascu iparosok. Nem történt még kinevezés Sajumaré, Albe-Iuliana és Devara.

Jogesetek a kisipar köréből

Hova adandók be a konsztruktíciók, ha a kerületi biztostó pénztár a díjak miatt harmadik személy vagyontól lefogalja?

Egy iparos a munkásbiztosító díjjal hátrálékban maradt. A díj miatt lefogalták a műhelyében található kész árukat, amelyek azonban már el voltak adva, ki voltak fizetve és éppen elszállítás előtt állottak. A vevő a megrendelt, kifizetett és átvett árukat nem tudta elszállítani, mert a munkásbiztosító azokat szoros zár alá tette és lepecsételte. A vevő ez ellen azon az alapon, hogy azok már a tulajdonába mentek át és a tulajdonjogot véglegesen már a foglálás előtt két héttel megszerezte, de vagonhiány miatt ideiglenesen az iparosmesternél hagyta, kontesztációval élt. A kerületi munkásbiztosító mellett működő bizottság azonban elutasította a kontesztációt, mert a munkásbiztosító törvény 101. szakasza szerint ezen elsőfokú bizottság csak a munkaadó és biztosított között felmerülő kérdésekben határoz.

A munkásbiztosító központi felelősségi bizottsága megsemmisítette ezen határozatot és helyt adott a bizonyításnak.

E tekintetben hivatkozott a munkásbiztosító törvény 122. szakaszának második bekezdésére, amely szerint a kontesztációk elintézésére ezen bizottság hivatott és nem a közjövédelmek behajtásáról szóló törvényben meghatározott bírói fórumok. Habár a munkásbiztosítási díjaknál a behajtás módja tekintetében a közjövédelmek behajtásáról szóló törvény rendelkezései alkalmazandók, ez nem jelenti azt, hogy a törvény 122. szakaszának 2-ik bekezdésében — valamint a törvény végrehajtási utasításában megjelölt törvényes első fórum más volna, mint a munkás-kerületi elsőfokú bizottság.

Melyik hatóság szabja ki a munkásbiztosítási törvény 104., 105. és 106. szakaszában lévő büntetéseket? Ezen kihágásokat 1933. évi február hó 15-től a munkabíróságok hivatottak megállapítani és mindaddig, amíg ez fel nincs állítva, az illetékes járásbíróság hivatott a kihágások elbírálására.

Az egyik jasi vállalat nem fizette be a munkásbiztosítási törvény 48. szakaszában megjelölt 1.20 százalékos azon az alapon, hogy joga van levonni a különböző célokra fizetett összegeket (adó, munkásbiztosítási díj, stb) azon jogi álláspontot foglalván el, hogy a ténylegesen kifizetett összeg után jár csak 1.20 százalék a munkásbiztosító pénztárnak, amelyet a törvény előír azon vállalatoknál, amelyek több mint 10 alkalmazottat alkalmaznak. Ezen 1.20 százalékos cota-ból a munkabalesetekből előálló járulékokat fedezi. A munkásbiztosító pénztár a helytelen fizetés miatt a differenciára végrehajtást fogantatott és a vállalatot a le nem fizetett összeg után külön még az elmaradt díjaknak megfelelő bírsággal is sújtotta.

A vállalat ezt megfellebbezte, de a központi

Eladó:

Egy 20 HP Daix Diesel-motor
Egy 14 HP villanymotor
Két drb furógép
Három drb esztergapad
Egy drb vasipari gyalugép

Különböző esztergakészek, lakatos- és kovács-

szerszámok,

különböző méretű, jó körben levő

bőr Balata-szíjak.

Arad, Calea Saguna 110.

Csaknem teljesen megszüntették az új házak adómentességét

Az ezután épülő bérházak és iparvállalati épületek adómentességét teljesen megszünteti a módosított törvény. — A tíz évről három évre csökkentett adómentességben csak a családi házak részesülnek.

Az egyenesadók egységesítéséről szóló új törvény módosításán kívül a legutóbbi parlamenti ülésen különböző törvényeket szavazott meg a közterhekkel kapcsolatban. Ezek között egyike a legjelentősebbeknek az új házak adómentességére vonatkozó rendelkezések módosítása.

A törvenymódosítás szövegét alábbiakban közöljük:

I. cikk. Az egyenesadók egységesítéséről szóló törvény 17. cikke 2. pontjának a) bekezdése a következőképpen módosított:

Ideiglenesen mentesek a házadó alól:

a) A lakóépületek, amelyeknek lakrészei és beépített területe nem haladja meg az Autonom Építkezési Pénztár felállításáról szóló, 1933. évi 113. számú Hivatalos Lapban közzétett törvény 3. cikkének első bekezdésében előírt feltételeket, három évig attól az időponttól kezdődően, amikorra lakhatókká váltak.

A jelen törvény kihirdetéséig (1934. május 4.) felépített épületek, valamint amelyeknek építését azelőtt megkezdték, vagy pedig amelyeknek építésére a jelen törvény kihirdetéséig engedélyt adtak és az építkezéseket 1934. augusztus 15-ig megkezdik, 1935. augusztus 15-ig pedig lakhatókká válnak, ugyanazon adómentességben részesülnek, mint amelyet a Hivatalos Lap 1933. évi 29. számában közzétett egyenesadótörvény 17. cikke 2. pontjának a) és b) bekezdése előír.

Ugyanez, az előző bekezdésben előírt mentességben részesülnek a magasságban vagy szélességben történt hozzáépítések, ha azok legalább felét teszik ki annak az épületnek, amelyhez a hozzáépítés történt és a többi feltételeknek is megfelelnek.

II. cikk. A jelen törvénnyel ellentétes összes intézkedések hatályon kívül helyeztetnek.

A fenti törvény a régi törvénnyel szemben a következő megszorításokat tartalmazza:

Megszűnik az új ipari épületek adómentessége, mert a törvény kizárólag csak lakóépületekről intézkedik, ellentétben a régi törvénnyel, amely kimondta, hogy az új épületek ideiglenesen adómentesek voltak, amikorra lakhatókká vagy iparvállalati célokra használhatókká váltak részben vagy egészben.

A tíz évről három évre csökkentett adómentességben csak a családi házak részesülhetnek. Ugyanis az Autonom Építkezési Pénztár felállításáról szóló törvény megfelelő szakasza (3. cikk első bekezdése) olyan házakra vonatkozik, amelyek három lakószobával, konyhával, szolnival, fürdőszobával, pincével, padlással, fűtőkamrával egészségügyi és világító berendezéssel rendelkeznek a beépített terület pedig nem haladja meg a 80 négyzetmétert.

Az új házak adómentességének majdnem teljes megszüntetése az eddigi is gyér építkezéseket még inkább csökkenteni fogja.

HIBAS FOGALMAZÁS.

— Maga legutolsó csirkefogó! Tegnap azt mondta, hogy a nagynénje meghalt és az öreg urhölgy a legjobb egészségben végzi reggeli bevásárlásait, mint szerencsém volt látni.

— Főnök urnak igaza van, illetve téved. A nagynénjemet tényleg láthatta, mert nem halt meg szegény, de ezzel szemben én nem mondtam, hogy meghalt.

— Hát akkor hova kérezkodott el tegnap, maga svindler.

— Azt mondtam, hogy szeretnék a nagynénjemet temetésére elmenni...

felelősségi bizottság elutasította a vállalat felelősségét, kimondván, hogy a munkásnak fizetett összeg után jár az 1.20 százalékos cota (díj), amiből nem lehet levonni semmit sem más törvényes alapon álló járulékok vagy adók miatt. Tehát ha a vállalat a munkás után vagy helyett adót fizet, vagy betegsegélyző járulékot, ezen összeg a baleset után fizetendő pótdíjak fizetésénél le nem vonható, hanem a ténylegesen megállapított és járó fizetések után kell ezen pótdíjakat megfizetni. Tekintettel azonban arra, hogy e mellett a nem helyes fizetés miatt a be-

tegegélyző pénztár bírságot is szabott ki, e tekintetben a felelősség helytálló. A törvény 107. szakasza szerint ezen bírságokat a kerületi betegsegélyző nem róhatja ki, hanem azok az 1933. február hó 15-én létesített munkabíróságok hatáskörébe tartoznak és miután azok keretén belül a bíróság még felállítva nincs, tehát mindaddig a törvény értelmében ezen bíróság feladatát az illetékes kerületi járásbíróság látja el és így bíráskodási határozatot ezen indokból megsemmisített.

Közl: Kele Sándor dr. ügyvéd Arad

Grundmann
Grundmann
Grundmann
Grundmann

zárat és kilincset nem kell összeszerelni

összeillesztve hozza a vasalást forgalomba

gyárt mindenfajta ajtó- és ablakvasalást

bevésozárának szerelésénél, ha Grundmann-kilincset vesz hozzá, egy órai munkaidőt takarít meg

Tegyen próbarendelést!

Kapható minden vaskereskedésben!

Perrel támadták meg a timisoaraiak az építőiparosok szerzett jogai ügyében hozott végrehajtási utasítást

A Radu Matei és Veterány Viktor dr. ügyvédek által szövegezett közigazgatási kereset, amelyet már be is adtak a királyi táblához, Anghelescu miniszternek a tárgyalásra való megidéztetését követeli.

A megtámadhatatlanul érvényben levő törvények szerint még részben sem vonhatók meg az építőiparosok szerzett jogai.

Mielőtt az építőiparosság szerzett jogainak védelmét tartalmazó alábbi eseményeszerű állásfoglalás részleteivel foglalkozunk, meg kell állapítanunk, hogy a szerzett jogok elismertetése érdekében folyó harcban a szakma timisoarai reprezentánsai elévülhetetlen érdemeket szereztek. Timisoaráról indult ki az az országos megmozdulás, amely a jogfosztás részbeni orvoslását eredményezte és ugyancsak Timisoara tette meg elsőnek a leghathatósabb lépést, amikor a közoktatásügyi miniszter által a szerzett jogok ügyében kibocsátott végrehajtási utasítást a hazai törvények által biztosított jogok alapján a ki-

rályi táblánál támadta meg.

Radu Matei bucaresti ügyvéd és Veterány Viktor dr., a timisoarai iparos intézmények ügyésze fogalmazták meg a közigazgatási (contencios) per megindítását kérő perirátot, amelyet az alább leközölt keresetben szereplő Tillich Rudolf timisoarai építőiparoson kívül még Götz Károly, Martin Andrei, Bagyánszky János és Niederkorn András is aláírtak. A kereset ügyében a tábla még nem tűzött ki tárgyalási terminust, de a tárgyalást remélhetőleg azért még a nyári szünet előtt meg fogják tartani, amikor is módunkban lesz azzal újból részletesen foglalkozni.

Mit tartalmaz a timisoarai kereset, amely felelőssé teszi az államot és Anghelescu minisztert az építőiparosságot ért jogfosztás miatti károkért is.

Főelnök Ur! Alulírott Tillich Rudolf építész, illetve építőmester, lakik Timisoara, IV., Str. Prayer 19. sz. alatt, 1925. évi december 23-iki törvény első paragrafusa alapján ezennel keresetet nyújtok be a Román Állam ellen, a közoktatásügyi minisztérium, illetve annak törvényes reprezentánsa, dr. C. Anghelescu közoktatásügyi miniszter ur ellen, lakik Bucuresti, Str. Spiru Haret a minisztérium székhelyén, építőmesteri (Baumeister) szerzett jogaimnak elismertetése végett. Ezeket a jogokat az érvényben levő törvények szentesítették az 1932. évi május 12-iki, az építész-kamaráról szóló törvény megszavazásáig, hatályon kívül helyezve az 54562. sz. 1934. IV. 4-én kelt miniszteri rendeletet, amely a Monitorul Oficial 1934. IV. 11-iki, 84. számában jelent meg és az építőmesterek (Baumeister) foglalkozásának szabad üzemeltetésére vonatkozott.

Ténybeli indokaim a következők:

A csatolt területek érvényben levő törvényei szerint, amelyek az egyesülés után is az építész-kamara megszavazásáig érvényben maradtak, megjelent a Monitorul Oficial 1932. év május 12-i 108. számában, építőmester (Baumeister) mindazon személy, aki a következő feltételeknek felel meg:

a) Igazolni tud két éves építési gyakorlatot, az 1884. évi magyar törvény XVII. szakasza alapján és a volt Magyarország ipar- és kereskedelemügyi minisztériumának 46188-1884. sz. rendelete alapján a műgyermek építési fakultásának elvégzése után és amennyiben ezen ipar üzemsére iparendeléssel bír.

b) A fentemlített törvény alapján létesített vizsgáztató bizottság előtt vizsgát tesz le. Az építőmesteri (Baumeister) vizsgálatra jelentkezhetnek mindazok, akik érettségi bizonyítvánnyal, vagy felsőipari iskolai végzettséggel rendelkeznek.

c) Mérnökök, akik a Politechnikumot végezték, ugyancsak gyakorolhatják az építőmesteri foglalkozást és bármilyen magas építkezési munkákat végezhetnek, az építőmesteri vizsga letétel alapján, amellyel igazolják, hogy a megfelelő képesítéssel rendelkeznek, amelyet a törvény az iparendély alapján megkövetel.

Sem Erdélyben, sem Bukovinában nem végez-

hetők el építkezések előzetes engedélyezés nélkül. Ezen engedélyek megszerzéséhez szükséges, hogy a vonatkozó építési terv az illető községek mérnöki hivatalában bemutatassanak.

Tervezések készítése szabad művészet tárgya, amelyet a törvény nem szabályoz és bárki által végezhető (diplomás építésmérnök, stb.) Ezek azonban egy építőmester (Baumeister) által aláírandók, miután egy a polgári, mint a büntető-törvény rendelkezései szerint a hatóságok előtt kizárólag az építőmester (Baumeister) felelős.

Közvetlenül az egyesülés után a kormányzótanács által hozott királyi dekrétum alapján egy a magyar mint az osztrák hatóságok által az egyesülés előtt kibocsátott bizonyítványok ugyanazon érvénnyel bírnak, mint a régi királyságbeliek és azok érvényessége minden további formalitás nélkül elismertetik.

Ennek folytán az építőmesterek (Baumeister) az Erdélyben érvényben levő törvények és rendeletek alapján fel voltak jogosítva foglalkozásuk hatáskörében egy építési terveket készíteni, mint építkezéseket elvégezni, egyesítve foglalkozásuk üzemsére egy a tervezéseket (architectura), mint ezen tervek kivitelezését (építkezés), amely két dolgot a törvény az idők hosszú folyamán számukra mint szerzett jogot biztosított.

Ez a helyzet az 1932. évi május 12-ig tartott, amikor az építész-kamaráról szóló törvény életbe lépett.

Az előbb említett törvény 3-ik szakasza egy „elismert építészek” kategóriát állít fel, amelybe mindazon személyek felveendőek, akik a jelen törvény életbe lépésekor 5 évi, megszakítás nélküli építészeti foglalkozást, mint főfoglalkozást tudnak igazolni, mint állami hivatalnokok megfelelő építészeti képzéssel, vagy mint szabad foglalkozású építészek. Ezeknek ugyanazok a jogai vannak, mint az építészeknek.

Ugyanezen törvény 17-ik szakasza felemlíti, hogy „jelen törvény részletei egy végrehajtási utasításban lesznek meghatározva, amelyet a közoktatásügyi minisztérium bocsát ki”.

Valóságban az építész-kamaráról szóló törvény végrehajtási utasítása, (megjelent a Moni-

torul Oficial 1932 évi november 30-i 281 számában) részletezi ezen törvényt különösen annak 38. szakaszát, amely így rendelkezik: az első szakaszban említett okleveles építészek mellett az építészeti foglalkozást azok is űzhetik, akiket az Építész Kamara a minisztériummal egyetértve, az elismert építészek listájába felvesz, valamint azok is, akikről megállapítatik ugyanezen fórum által, hogy szerzett jogaik vannak.

A fent részletezett törvényekből kitűnik, hogy az építőmester (Baumeister) a törvény alapján a következőket végezheti:

- tervezéseket,
- érvényesen aláírhatja azokat az építkezések engedélyezésére hivatott hatóságok részére,
- végezheti magát az építkezést.

Ezen szerzett jogokat a végrehajtási utasítás 38. szakasza szentesíti, amely szakasz az 1932 évi május 12-én hozott építész-kamarai törvény szerves egészét képezi és amelyet a közoktatásügyi minisztériumnak, amely ezen törvény végrehajtására van hivatva, el kell ismernie.

Dacára annak, hogy a fentemlített törvény szövegéből tisztán kitűnik az építőmesterek szerzett jogai, amely jogokat az 1932 évi törvény szentesít, a közoktatásügyi minisztérium általam megtámadott rendeletében nem számol ezekkel a jogokkal az alább idézett szöveg szerint: „azon építőmesterek (Baumeister), akik a régi impériumtól nyerték iparendélyüket és akik nem igazolták, hogy terveket is készítettek, bármilyen építkezést elvégezhetnek, de csakis mint egyszerű vállalkozók, az építész-kamaráról szóló törvény által feljogosított építészek tervei alapján”.

Ezen rendelet igazságtalan és vegzatórikus. Elveszi az építőmesterek szerzett jogait, amely jogokat a törvény elismer. Egyetlen építőmester se tudja igazolni, ha akár 40 éven keresztül is készített terveket, azokat aláírta és az illető építkezést elvégezte, hogy a terveket ő készítette. Az építészeti ugyanis nem lévén a törvény által rendezve, a terveket az építőmesterek (Baumeister) nem mint építészek, hanem mint felelős vállalkozók írták alá.

Keresetemet az 1925. évi december 23-án megjelent közigazgatási törvény első szakaszában, az 1884 évi magyar törvény XVII. szakaszának rendelkezései, valamint a magyar ipar és kereskedelemügyi minisztérium 46188/1884 sz. rendelete, az 1932 évi május 12-én megjelent építész-kamaráról szóló törvény 17. szakasza és ugyanezen törvény végrehajtási utasításának, mely 1932 november 30-án jelent meg, 38. szakasza alapján indítom meg, kérve Önöket, szíveskedjenek megállapítani, hogy a kifogásolt rendelettel, a minisztérium elvette szerzett jogainkat.

Kérem ezen rendeletet az építőmesterekre vonatkozó részében hatályon kívül helyezni, kötelezve a közoktatásügyi minisztériumot, hogy a kifogásolt rendeletet oly irányban módosítsa, hogy az építőmesterek (Baumeister) akik 1932 május 12-ig, az építész-kamaráról szóló törvény megjelenése napjáig, nyerték el iparendélyüket, a jövőben is szabadon gyakorolhassák foglalkozásukat és mint azt a multban is tették, jogukban legyen ellenjegyezni bármilyen kategóriájú terveket és elvégezni azok kivitelezését, mint az 1932 évi törvény életbe lépésig érvényben volt.

Tekintettel arra, hogy a közoktatásügyi minisztérium rendeletével, amelyet jelen keresetemel megtámadok, foglalkozásom szabad üzemsére megakadályozásával anyagi károkat okozott, fentartom magamnak azon jogot, hogy kártérítés megítélésére is keresetet indítsak.

Keresetem igazolására hivatkozom a közoktatásügyi minisztérium 54563 sz. 1934 IV. 4-én megjelent rendeletére, mely 1934 IV/11-én a 84 sz. Monitorul Oficialban jelent meg, valamint a közoktatásügyi minisztérium megidézésére, amennyiben az a tárgyalás alatt szükségesnek mutatkozik. Meghatalmazott ügyvédem utján kérem keresetem megtárgyalására tárgyalást kitűzni és arra a román államot, a közoktatásügyi minisztérium utján annak törvényes képviselője által. Dr. C. Anghelescu közoktatásügyi miniszter ur által, lakik Bucuresti, Str. Spiru Haret a minisztérium székhelyén megidézn.

Kiváló tisztelettel:

Rudolf Tillich

Convocare.

Sindicatul și Asociația de Inmormântare a Maistrilor Barbieri din Arad ține la

18 MAIU 1934 VINERI, ORELE 8 SEARA
ADUNARE GENERALĂ EXTRAORDINARĂ
în Caminul Industriștilor din Arad la care cu
onoare invită membrii.

Președinția.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea prezidențială.
2. Raport secretarial.
3. Raportul de casa.
4. Modificarea statutelor.
5. Propuneri.

În conformitate cu statutele, dacă adunarea generală nu va fi capabilă de a decide, adunarea generală se va ține cu 8 zile mai târziu, la 25 Maiu 1934, la aceeași oră, în același loc și cu ordinea de zi identică când va decide fără considerare la numărul membrilor prezenți.

Arad, la 8 Maiu 1934.

Sindicatul și Asociația de Inmormântare
a Maistrilor Barbieri din Arad

Birkenheuer Petru
președinte.

Strzalka János

réz- és fémáru üzeme
Arad. Calea Saguna
110

Vállalja:

Ipari- és mezőgazdasági
gépi berendezések gyártását, átalakítását és javítását.

Vegy- és festődei készülékek
készítését, cukorka és fagyaltgép-
ek előállítását.

Minden gyártmányu
permetező készülékek gyors
és szakzerű javítását.

Malomhengerek csiszolása
és rovátkolása.

Mindennemű hegesztés

bolcsón, szakzerűen.

A réz- és fémáru szakmába vágó összes munkálatokat jutányosan, vizsonteladónak és fővállalkozónak ármegedmény mellett készíti.

JÓ ETVAGYAT.

- Mit adjak enni az aranyhalaimnak?
- Hangyatojásokat.
- Lágyan, vagy keményen?

JÓ FALUSIAK.

Két hordó bort rendelt egy falusi boltos. Megjött a két hordó bor és a számla.

1 hordó bor, 100 liter 1000 lej.

1 hordó detto 80 liter 800 lej.

A boltos nem tudta mi az a detto. Ugy emlékezett, hogy dettot egyáltalában nem is rendelt. Jaj, azok az ügynökök.

— Ne vedd át — szolt a felesége — utazz be a városba és mondd meg a véleményedet.

A boltos tényleg elutazott és felvilágosították arról, hogy mi az a detto. Mikor visszaérkezett, a felesége izgatottan kérdezte:

— Tudod-e már, hogy mi az a detto?

— Persze, hogy tudom, én számár vagyok és te detto.

Az újonc burok legfontosabb dekoratív részét, a jó rajzu bel- és külföldi furnirt

nagy választékban kaphatja

Dési furnirkereskedésben Arad, Str. Horia 1

A sfântugheorghei Iparos Otthon rendkívüli közgyűlése háromtagu igazgatóságtól várja a kibontakozást

Hosszabb idő óta állandó témája az erdélyi magyar sajtónak az az ádáz háborúság, amely a sfântugheorghei iparos társadalom kebelében, illetve az iparosok két intézménye, az Ipartestület és Iparos Otthon közt folyik. Az ügyben egyik napilap azzal az indítvánnyal állott elő, hogy az Iparos Otthon jelenlegi vezetőinek kötelességük tisztességükre lemondani és szabad folyást engedni a vizsgálatnak, amely majd tisztázza, hogy az ellenük felhozott vádak mennyiben felelnek meg a valóságnak. A felhívás eredménnyel járt. Lurcz Gyula, az Iparos Otthon elnöke és Gecse Ferenc pénztáros benyújtották lemondásukat a vizsgálat befejezéséig az Iparos Otthon ügyeinek intézését egy ideiglenes bizottság veszi át.

A folyó hó 6-án megtartott rendkívüli közgyűlés első pontja ezzel a kérdéssel foglalkozott. Bejelentették, hogy úgy az Iparos Otthon igazgatóságának, mint Sfântugheorghei iparostársadal-

mának érdeke, hogy végre tiszta képet lásson ebben a kérdésben. Eppen ezért egy háromtagu bizottságot kértek fel a házi vizsgálat levezetésére és a bizottság máris hozzákezdett az ügy kivizsgálásához. A bizottság elnöke dr. Barabás Andor, az Iparos Otthon igazgatósága nevében dr. Keresztes István ügyvédet, Rácz Ferenc nevében pedig Andrassy Tivadar kollégiumi tanárt kérték fel a bizottság tagjaiul.

Ezután került sor a közgyűlés második pontjához, az 1934. április 1-től 1935. március 31-ig terjedő év költségvetésének a tárgyalására. A közgyűlés elfogadta az előterjesztett javaslatot, mely az Iparos Otthon keretein belül működő temetkezési csoport költségvetését tartalmazza, ugyanakkor azonban utasította az igazgatóságot, hogy magának az Iparos Otthonnak a bevételeiről és kiadásairól is állítson össze kimutatást és ez majd a jövő közgyűlésen kerül letárgyalásra.

A timisoarai sütőiparosság szakmai sérelmei, panaszai és mozgalmi ügyei az évi közgyűlés előtt

A timisoarai pékek szindikátusa a napokban Hollinger Miklós elnöke alatt rendes évi közgyűlést tartott. Gazda József titkár felolvasta az évi jelentést, amely megemlíti mindazokat az intézkedéseket és rendeleteket, amelyek újabb terheket róttak a pékiparra. Az elmúlt esztendőben tizenhárom pékmester adta vissza a gazdasági viszonyok miatt iparigazolványát. Sundhausen István pénztári és Gelsinger Antal ellenőri jelentése után a közgyűlés megadta a vezetőségnek a felmentvényt, majd egy évi időre Gelsinger Antalt, Sember Gyulát és Petri Istvánt ellenőröknek választotta.

A közgyűlés azután foglalkozott a kenyárakkal. Tekintettel arra, hogy a buza ára felment és a liszt megdrágult, a pékek a kenyér árát minden fajta nézve kilónként egy lejjel emelték. A fehér kenyér kilenc, a félbarna nyolc és a barna hat lej kilónként Timisoarán, a fehér cipó és a rozskenyér darabja pedig öt lej.

Sok panasz hangzott el a malmok ellen. A zsákokban vásárolt lisztből két-három kiló hiányzik. Kifogásolták a pékek a malmok lisztkeverését is; és elhatározták, hogy a tekintetben a malmok szindikátusához, valamint a Lloyd-birodalomhoz fordulnak orvoslásért.

Ajánljuk versenyen felülmúló géphajtó- és tömítő-köteleinket,

malom- és transport hevedereinket. Kókusz-szőnyeg, lábtörő, grádli, butorszövet, plüss, arik, butorugó, mindentéle kárpitoskellékek. Zsák, zsinor, kötél, ponyva, tömlő, kender, len, és juta-gyártmányok

Schönbberger és Grünstein R. T.

Arad, a Neuman ház

A tavasz már rem hoz gondot.

végi ruháimat

Hoszpodár-hoz küldöm

áttestem, vegyileg tisztítani.

Arad, Strada Stroeescu 13.
és Strada Eminescu 3

TISZTESSEGES ÜZLETEMBER.

Móricka a nővére udvarlójához: — Láttam amikor megcsókolta a Szálit...

— Neze 20 lej és hallgass.

— Tessék 10 lej vissza, a többiek is ennyit fizettek...

Iparostársaim figyelmébe.

Bármilyen nyomtatványokat a leg szebb és legmodernebb kivitelben, a lehető legolcsóbb áron csakis nálam szerezhetik be.

REINER-nyomda, Arad

Bulevardul Regina Maria 17.

Videki megrendeléseket pontosan és gyorsan elintézek

FŐ A KENYELEM.

— Bácsi kérem, ez a kenyér nincs egy kiló.
— Ne törődj vele, fiam, annál kevesebbet kell cipelned.

A gyerek fél kiló kenyér árát dobja oda a pultra és megy kifelé.

— Halló, fiam, ez csak fél kiló kenyérnek az ára!

— Ne törődjék vele a bácsi, annál kevesebbet kell majd számolnia.

MAI SZERELEM.

— Mesélj róla! Hogy néz ki?

— Elragadó... Elegáns, karcsú, finom vonaljai vannak. És óránként százhusz kilométert tesz meg...

Kissé enyhíti az adóbehajtás eddigi kíméletlen szigorát az új adóbehajtási törvény

Az eddigi súlyos büntetések helyett a jövőben csak negyedévi két százalékos késedelmi kamattal sújtják a késedelmes adófizetőt. — Nem lesz a jövőben a lakó adóbehajtó porkolábja a háziurnak, mert csak akkor tartozik a házbért az adóhivatalba fizetni, hogyha erre a fiskustól utasítást kap.

Saját érdekében tanulmányozza át tüzetesen minden iparos az új adóbehajtási törvény szakaszait.

Az új adóbehajtási törvény, amely szintén a legutóbbi parlamenti ülészak produktuma, hasonlóan nagyfontosságú újításokat hoz az eddigi renddel szemben. Ezek az újítások határozottan előnyösebbek az adóalanyra nézve, mint az elmúlt idők rendszere. Az 1933. áprilisában életbe lépett korábbi adóbehajtási törvény könyörtelenül üldözi a késedelmes adófizetőt. Ugy járt el a legszegényebb emberrel szemben is, mintha minden adó-

alany milliomos adóeltilkoló volna, aki igen könnyen tudna fizetni, de nem akar. Egész sorozat pótlékkal terhelte meg a szerencsétlen adóalanyt, aki nem tudta idejére előteremteni azt a pénzt, ami az államé.

Az új törvény mindössze egy két százalékos ilyen adónövelést ismer arra az esetre, hogyha az adózó a folyó év végéig nem fizeti ki esedékes adóját.

Mit tartalmaznak az új adóbehajtási törvény szakaszai?

Az új adóbehajtási törvény a következő főbb intézkedéseket tartalmazza:

A közvetett és közvetlen adók behajtása, valamint az államnak, állami intézményeknek és mindazon intézményeknek járó összegek behajtása, amelyeknek költségvetéseit a parlament szavazza meg, az adóbehajtási törvény szerint történik.

Az összegek fizetése városban a közpénztáraknál, falvakban pedig az adóperceptoroknál történik.

Azok az adózók,

akik esedékes negyedévi adójukat a negyedév első 45 napjában befizetik, az esedékes negyedévi adóból 5 százalékos kedvezményben részesülnek. Azok, akik egynegyedéven belül kifizetik az egy évre esedékes adójukat, 7 százalékos kedvezményt kapnak.

Ez utóbbi kedvezményben részesülnek azok is, akik az örökségi adót az esedékességtől számított 45 napon belül kifizetik.

FIZETÉSI FELSZOLÍTÁS, FOGLALÁS, ÁRVERÉS...

Ha az esedékes örökségi adót és bármilyen más adót az esedékességtől számított tizenöt napon belül nem fizetik ki, úgy

az adózó fizetési felszólítást kap,

amelyben feltüntetendő a fizetendő összeg és természete azzal a megjegyzéssel, hogy nemfizetés esetén foglalás és árverés következik.

Az egyenes- és pótagók behajtása céljából az adózó a pénzügyi év első tizenöt napjának eltelté után

egyetlen fizetési felszólítást kap az egész évre.

Községekben, ha az adó nem több, mint évi 5000 lej, úgy

a községházán történő kifüggesztéssel történik a felszólítás.

Ha az egyenesadókat, pótagókat és utadókat az esedékes negyedév végéig nem fizetik ki, úgy

negyedévenként az adó 2 százalékkal növekszik.

Az örökségi adóra vonatkozólag a bélyagtörvény vonatkozó rendelkezései érvényesek. Ha a pénzügyi év végéig nem fizetik ki az adót, úgy a következő évre az adóhátralék a növelésekkel együtt viendő át.

A fizetési felszólításokban foglalt tévedések ellen a kézbesítéstől számított tizenöt napon belül lehet felszólalni. A felszólalás nem állítja meg a

behajtás folyamatát, azonban az árverést a felszólalás elintézéséig nem lehet megtartani.

Ha a fizetési felszólítás átadásától számított tizenöt napon belül az adózó nem fizeti ki a felszólításban foglalt adót, úgy a foglalás, szükség esetén az árverés következik.

A lefoglalt tárgyak az adózó őrzésében is

A le nem foglalható és el nem árverezhető tárgyak jegyzéke

Nem foglalhatóak le és nem árverezhetőek el a következő tárgyak:

- Agy, ágynemű, ruházati és hási eszközök, amelyek feltétlenül szükségesek az adózónak és családjának.
- Két igás állat, egy tehén, vagy négy kecske, vagy hat juh az adózó választása szerint a két hónapra szükséges takarmánnyal együtt, valamint a szükséges vetőmag.
- Szekér, eke vagy más hasonló szállító és munkaeszközök.
- Bármilyen természetű szakkönyvek.
- Gépek, szerszámok és eszközök, valamely mesterség folytatásához 15.000 lej erejéig. A gépeket és a szerszámokat az adózó választja ki.
- katonai felszerelések.

Az adó és más, adó módjára behajtható összegek behajtása céljából foglalás eszközölhető az adózó jövedelmet hozó ingatlanaira, illetőleg az ingatlan jövedelmeire.

HOGYAN FOGLALHATÓ LE ADÓBAN A HÁZBÉRJÖVEDELEM?

A házbérből jövedelmek szintén lefoglalhatóak olyképpen, hogy a bérlet a fiskus a bérnek az adóhivatalnál történő befizetésére köteles mindaddig, amíg az adózó hátraléka kiegyenlítve nincsen.

A múltban a bérlet elment a pénzügyigazgatóságra és ha a háztulajdonos az adóval hátralékban volt, egyszerűen odafizette a házbért. A korábbi törvény valósággal kötelességévé tette a bérletnek, annak nyomozását, vajjon a háztulajdonos kifizette-e az adóját, mert ha nem, a bérlet köteles volt a házbért a pénzügyigazgatóságnál lefizetni.

AZ ÁLLAMI ZÁRGONDNOK ÉS ANNAK JAVADALMAZÁSA.

Ha a fiskus megállapítja, hogy járandóságait más uton nem tudja behajtani, úgy zárgondnokot nevezhet ki kereskedelmi és iparvállalatokhoz valamint polgári egyénekhez is. Az esetben, ha idegen zárgondnokot neveznek ki, úgy az nem

Ne felejtse el!

A „MERCUR”
cipőáruházban

(Piata Avram Iancu 21.)
kispárosok által készített

elegáns
cipőt kaphat
olcsó árban!

hagyhatók és el is szállíthatók az adóhivatal székhelyére. A lefoglalt tárgyak őrzetere külön személy is rendelhető ki megfelelő javadalmazás mellett. Ez a javadalmazás azonban nem haladhatja meg az adótartozás összegének 5 százalékát és az adózó viseli ezt az összeget.

Ha az adósságot attól az időponttól számított tizenöt napon belül, midőn a foglalási jegyzőkönyv jogerőssé vált, nem fizetik ki, úgy árverést kell kitűzni.

Az árverési határidő nem lehet rövidebb, mint a foglalási jegyzőkönyv kiállításának időpontjától számított 25 nap.

A foglalási jegyzőkönyvet az árverés előtt kitűzött legalább két nappal kell közölni az adózóval.

Az árverés útján elért összegből elsősorban a behajtási költség, az árverés alá került tárgyak örzőjének díja és a hátralékos adó vonandó le.

Ha az árverésen felajánlott összeg láthatólag túlalacsony, úgy az odaitelés csak a pénzügyigazgatóság jóváhagyásával történhetik, ha a behajtásra kerülő összeg nem haladja meg a 200.000 lejt. Ennél magasabb összeg esetén a pénzügyminiszter jóváhagyása szükséges.

kaphat több javadalmazást, mint a behajtásra váró adó 2 százaléka.

A FELEBBEZÉS.

Az adózó és más érdekelt harmadik személy a foglalási jegyzőkönyv ellen annak kézbesítésétől számított 15 napon belül felszólalhat. A felszólalás az esetben, ha az összeg 50.000 lejnél kisebb, úgy a járásbíróshoz, ha pedig ennél nagyobb, az illetékes törvényszékhez nyújtandó be.

A járásbíróshoz, illetve a törvényszék határozata ellen annak kézbesítésétől számított 3 nap alatt (az eddigi 30 nappal szemben!) a törvényszékhez, illetve a táblához felülvizsgálatnak (recurs) van helye.

SPECIALIS INTÉZKEDÉSEK.

A közpénztárak bármilyen összeg kifizetését kötelesek megtagadni mindaddig, amíg a hitelező nem igazolja, hogy egyenesadóját, pótagóját, utadóját és a megfelelő pótlékokat esedékesséig kifizette.

Az állam, állami intézmények, autonómpénztárak, községek, megyék és szakmai kamaráknak adóból, adónövelésből, illetékekből, büntetésekben, származó követeléseik elsőbbségi joggal rendelkeznek az adós teljes ingó és ingatlan vagyonára.

Az ingatlanra vonatkozólag az elsőbbségi jog az utóbbi öt évre kivetett adókra vonatkozik, olyképpen, hogy az öt év annak az évnek április 1-től számítandó, amidőn az adókivetés történt. A többi adókra, illetékekre és pénzbüntetésekre vonatkozólag a bekebelezés sorrendje érvényes. Az esetben, midőn az elsőbbségi jogot nem jegezték be, úgy az ilyen követelés megelőz minden nem bekebelezett hitelezőt. Az ingatlanok tekintetében az elsőbbségi jog minden esetben megelőz minden nem bekebelezett hitelezőt. A hatóságok elsőbbségi jogának sorrendje a következő: Állam, jövedéki intézmények, autonómpénztárak, megye, község és szakmai kamarák.

Behajthatatlanság esetén az adóhivatalok jegyzőkönyvet vesznek fel és helyszíni szemle után törlik az adót.

Ha a törléstől számított három éven belül az adózó ismét fizetőképessé válik, úgy a törölt adó ismét érvénybe lép.

Az állam, a megyék, községek, autonómpénztárak, szakmai kamarák ingó és ingatlan vagyona közellegü jövedelmeket illetőleg nem vehető semmiféle hitelező által zárlat alá, kivéve a Nemzeti Takarékos Postacsekpenztárt, a Letéti Pénztárt, vagy a megyei és községi takarékpénztárakat.

AZ ÁLLAMMAL ÉS HATÓSÁGOK-KAL SZEMBENI KÖVETELÉSEK.

Az állammal, hatóságokkal és községekkel szemben fennálló követelések csak úgy hajthatók be, ha a hitelező előzetesen a követelésnek az évi költségvetésbe való felvételét kéri.

Köztétzménnyel szemben fennálló adósságok öt év alatt évülnek el az utolsó behajtási tény keltétől, vagy pedig ha ilyenről nem lehet szó, úgy a megterhelés napjától számítva. Az elévült összegeket hivatalból nem törlik, azt külön kell az adózónak kérni.

A törvényben megjelölt összes határidők szabadnapokra vonatkozólag értendők.

Az adónövelésből származó összegek 70 százalékát az adóbehajtó tisztviselők kapják meg, jutalomként.

ATMENETI ÉS VÉGSŐ INTÉZKEDÉSEK.

A törvény életbe lépésének napjától kezdődőleg megszűnnek a behajtási költségek címén történő 1 és 2 százalékos hozzáadások. Az előző adóbehajtási törvény alapján járó növelések, a melyeket 1934. március 31-ig nem hajtottak be, hozzácsatolandók az adó összegéhez. A jelen törvény életbe léptetéséig eszközölt adóbehajtási eljárások érvényben vannak, a további adóbehajtási eljárás az új törvény szerint folytatandó le.

MŰVÉSZI FÉNYKÉPEK
Nagyított képek julányos áron
NAGY GÉZA műtermében készülnek
Bul. Reg. Maria 8. fidsz.

A HET LEGROSSZABB VICCE.

A pincér összeállítja a számlát.
— Volt kérem, alássan egy leves, 6 lej, egy bécsi szelet 25 lej, egy tészta 8 lej, meggy 12 lej, összesen 41 lej, percenttel 46 lej.
— Miféle meggy? — kérdezi indignálódva a vendég. — Nekem olyan nem volt, főur.
— Bocsánat, uram, ha nem meggy, akkor kihuzom.

Legszebben fényez, mos, vasal

BUTTINGER TERÉZ
gőzmosódája

Arad, Strada Consistorialui 35:
in curtea. Az udvarban

ISKOLAI DOLGOZAT.

A tanító azt mondja a gyerekeknek, hogy irjanak egy dolgozatot ezzel a címmel: „Látogatás a nagybátyámnál”

Egy perc múlva Móricka jelentkezik:

— Tanító bácsi, készen vagyok!

— Készen vagy? — csodálkozik a tanító.
— Hát olvasd fel.

Móric a következőket olvassa fel:

„Látogatásba mentem a nagybátyámhoz, de nem volt otthon, mire haza mentem”.

FŐ A JÓ ÖSSZEKÖTTETÉS.

— A menyasszonyomnak a legjobb családokkal van összeköttetése.

— Ne beszéljen!

— Igen, telefonoskisasszony.

Die Schaffung selbständiger Kleingewerbekammer wieder im Vordegrund

Die Vereinheitlichung des Gewerbegesetzes wird noch in diesem Sommer durchgeführt

In der vergangenen Woche fand in Bucureşti eine Aussprache in bezug auf die Vereinheitlichung des Gewerbegesetzes für ganz Rumänien statt. An dieser Aussprache, bei der ausser der arwaenhten Angelegenheit noch weitere wichtige Fragen der Kleingewerbetreibenden beraten wurde so auch die Schaffung von selbständigen Kammern für Kleingewerbetreibende, nahm auch der Sekretaer der Timisoaraer Gewerkekorporation Andreas Gajo teil. Der Sekretaer, der übrigens ebenfalls betraut wurde, das bereits vorgeschlagene Gewerbegesetz zu studieren, um nachher Propositionen zwecks Abänderung und Modifikationen dem Arbeitsministerium zu machen, teilt über die Bucureştier Beratungen folgendes mit:

Es besteht der Plan, von den bisherigen fünf Gewerbegesetzen, die es gegenwaertig in Rumänien gibt, ein einheitliches zu schaffen, das sich nachher auf alle Provinzen des Landes beziehen soll. Bei der Zusammenstellung dieses neuen Gesetzes soll natürlich die gewerbliche und industrielle Lage der verschiedenen Provinzen berücksichtigt werden und eventuell veratete Paragraphen den heutigen Verhaeltnissen angepasst werden.

Die neuen Kammern der Kleingewerbetreibenden, die die Interessen der Klingwerbetreibenden schützen und fördern sollen, werden in jedem Komitat, wo die Zahl der Kleingewerbetreibenden 1000 übersteigt, errichtet. In solchen Komitaten, wo die Kleingewerbetreibenden die Zahl 1000 nicht erreicht, werden diese an die benachbarten Kammern angeschlossen und bilden eine Filiale

dieser Gewerbekammer. Die Kleingewerbetreibendenkammer können ebenfalls in so viele Gruppen und Fachsektionen eingeteilt werden wie dies verlangt wird, dies aber nur dann, wenn eine Fachsektion die Zahl 25 übersteigt. Wenn keine 25 Mitglieder desselben Faches beisammen sind, so werden sie in aenlichen Fachsektionen eingereicht.

Wenn die Kleingewerbekammern ihre Taetigkeit aufnehmen — dies wird bald geschehen, da das neue Gesetzprojekt noch in der Sommersession den Parlament unterbreitet wird — fistieren die bisherigen Industriebehörden in Banat und Siebenbürgen ihre Taetigkeit und übergeben nachher alle Dokumente, nach Möglichkeit alle Register und das Archiv der letzten drei Jahre, den neuen Gewerbekammern. Das bezieht sich auch auf die Gewerkekorporationen des Banates und Siebenbürgen, die ihr Archiv der letzten zehn Jahre den neuen Kleingewerbekammern übergeben werden. Zugleich mit der Gründung der Kleingewerbekammern, verlieren die Korporationen ihren behördlichen Charakter.

Die zustaendigen Gewerbebehörden werden auch weiterhin in drei Instanzen fungieren, davon als erste Instanz für Dorfgemeinden der Oberstulrichter, für Stadtgemeinden aber die Kleingewerbekammer. Als zweite Instanz für das Komitat ist der Komitatsausschuss, für Statdtgemeinden der Stadtausschuss auserschen. Die dritte Instanz bildet das Ministerium für Handel und Gewerbe.

Das neue Gesetz enthaelt auch Punkte, die sich auf verschiedene Begünstigungen der Kleingewerbetreibenden beziehen.

TIZENHAROM MUNKAKAMARA.

A munkatügyi miniszterium javaslatára most kiadott királyi dekrétum értelmében a következő helységek munkakamarái maradnak az ország területén működésben:

Constanţa, Galaţi, Braila, Ploesti, Bucureşti, Craiova, Timisoara, Arad, Cluj, Braşov, Cernaui, Iasi, Bacau.

IPAROS ÜNNEPÉLY CAREI MAREN.

A carei marei ipartestület Drágus István bádogosmester, ipartestületi elnök tiszteletére a népszerű iparosvezér 50 éves ipari munkásságának évfordulója alkalmából e hó 20-án az ipartestület helyiségeiben jubileumi ünnepélyt rendez diszközgyűléssel, bankettel és táncmulatsággal egybekötve

Tisztelettel értesitem mélyen tisztelt vendégeim, hogy az

aradi Iparos Otthon vendéglő kerthelyiségét

e hó 19-én, szombaton ünnepélyesen megnyitom Kitching konyha és a legjobb borok állanak a legjobb kiszolgálás mellett olcsó, polgári áron a mélyen tisztelt vendégek rendelkezésére.

Teljes tisztelettel:

FRIED FERENC

az aradi Iparos Otthon vendéglő bérleje

Nagyobb, világos udvari műhely

hozzá szép szoba-konyhás, mellékhelyiségekkel lakás a Kneffel udvarban (Bul. Reg. Ferdinand 27.) KIADÓ. — Ugyanitt egy kisebb udvari műhely cipésznek igen alkalmas, KIADÓ. — Piata Mihail Viteazul 4. számú sarokházban világos szép pincelakás 2 szoba, konyha olcsón KIADÓ.

JULIU LINK

Dentist—Fogász

diplome medaille

Timisoara, I. St. Gheorghe No. 6.
(v. Arany Szarvas-épület)

Tavaszi ruhákat és kabátokat legszebben

fest és tisztít

KNAPP

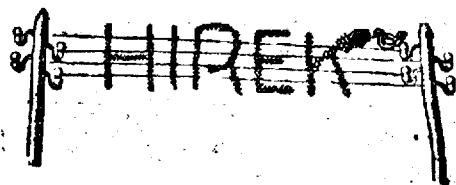
Strada Episcopul Radu 10.
Piák: Strada Bratianu 11.

aranyoz
ezüstöz
nikkeloz
bronzal
rézszal
horganyal
ómmal

galvanizál
elektromos uton

megbízható
szakszerű
olcsó

Kőszeghy Sándor Fia
Arad,
Bul. Reg. Ferdinand 63-65.
Dengi-ház.

AZ IPAROS

Megjelenik minden pénteken.

Előfizetési ára egész évre intézménynek és nagy cégeknek 1000 lej, félévre 500 lej. Iparosoknak egész évre 300 lej, félévre 150 lej, negyedévre 75 lej.

Hirdetés négyzetcentiméterenként 4 lej. Éves köteteknél árenda megkötés.

Redakcia és adminisztráció — Szerkesztőség és kiadóhivatal — Redaktion und administration Arad, Căminul Industriilor-Iparos Otthon.

MINISZTERI KÖRRENDELET AZ ÚJ KONTINGENTÁLISI RENDSZER ÜGYÉBEN

Bucurestii jelentés szerint az új kontingentálisi rendszerrel kapcsolatosan a pénzügyminiszter körrendeletet intézett a vámhivatalokhoz. A rendelet szerint a régi rezsim alatt érvényben volt második számú táblázatban feltüntetett áruknál követelni kell az import-engedélyt és nagyobb autorizációs taxát kell szedni utánuk. Az első táblázatban felsorolt áruk május másodikától szabadon hozhatók be az országba, semmiféle külön taxát nem kell utánuk fizetni, még akkor sem, ha le is tették volna értékük az import deklarációnak. Az autorizációs taxákból összegyűlt összegeket minden hét végén az illetékes nemzeti bankfiókhoz kell befizetni.

Salontai pékek a kontárok ellen. Nemrégiben miniszteri rendelet jelent meg, amely megtiltja, hogy 14 évnél fiatalabb tanoncokat, vagy nőket alkalmazzanak az iparengedéllyel rendelkező pékműhelyekben.

A salontai hivatásos pékek, akik tudatában vannak annak, hogy sok salontai kenyérsütődében nem tartják be ezt a miniszteri rendeletet, mert főként nőket alkalmaznak szakmunkások helyett, beadványban kérték a rendőrséget, tartassanak ellenőrző szemléket a salontai kenyérsütődében, ahol nem a rendeletnek megfelelő személyzetrel dolgoznak, tegyék meg a szükséges lépéseket arra, hogy minden kenyérsütő műhelyben a miniszteri rendeletnek megfelelő személyzetrel dolgozzanak.

Autók bejelentése Timisoarán. A timisoari pénzügyigazgatóság közli, hogy az autóknek adózás végett való évenkénti bejelentése, mely főként az autó márkájára és súlyára vonatkozik, eltarthat azon autósok részéről, akik nem változtatták meg autójuk súlyát, azáltal, hogy azt sportkocsiból átalakították. Be kell azonban adni minden körülmények között a jelentést azoknak, akik még egyáltalában nem jelentették be megadóztatás végett autójukat, akik oly változtatást eszközöltek autójukon, mely annak súlyát megváltoztatta, akik autójuk rendeltetését megváltoztatták, például taxiautójukat magánautóvá alakították.

Be kell jelenteni az alkalmazottakat. Az aradi rendőrség népesedési hivatala ismételtén felhívja az érdekelteket munkaadókat, hogy három napon belül jelentse be a népesedési hivatalban az alkalmazásukban lévő munkások és alkalmazottak neveit. Akik ennek a felhívásnak nem tesznek eleget, azokat 500-tól ezer lejig terjedő pénzbüntetéssel sújtják.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Directiunea Grupelor de Informantare a Rumunilor Civils de Bine-tacere din Arad prin prezenta comunică cu asociati, că cotizațiunile de deces sunt scadente până la numărul curent:

Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület Temetkezési Csoportjai Igazgatósága ezúton közli a tagjaival, hogy a halálhíradások a következő sorszámmokig esedékesek:

In grupa I. csoportban 690 számig.
In grupa II. csoportban pedig változatlanul 789. számig esedékes a fizetés.

Rugam membru a anuța schimbării de domiciliu la efectuarea plății cotizațiilor.

Kérjük tagjaink lakóhelyváltozásait a halálhíradások járulékok rendezésével egyidejűleg bejelenteni.

Aradi Iparosok Temetkezést Segélyező Csoportja

Directiunea Grupelor de Ajutor de Informantare a Industriilor din Arad face cunosut membrilor cari sunt in restanta cu cotizațiile lor, să achite restanța in interesul lor propriu, fiindcă in conformitatea §-ului 14 și 15 din statute calitatea lor de membri respiră automatic, adică dacă membrul decedează in tre timp, nu se poate acorda ajutorul. Cotizațiunile sunt scadente după următorii membri decedați:

Az aradi Iparosok Temetkezést Segélyező Csoportja igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik halálhíradási járulékaikkal hátralékban vannak, azt saját érdekükben rendezzék, mert a csoport szabályzatának 14. és 15-ik §-a értelmében tagsági joguk automatic megsemmisül, azaz ha a tag közben elhal, a segély nem folyósítható.

A fizetés a következő elhunyt tagjaink után esedékes:
In grupa A csoport. 772. Vád. lui Ioan öz. Kitojka Jánosné. — In grupa B csoport. 764. Ignatie dr. Felter Ignác, 765. Vád. lui Iuliu öz. Krecsmayer Gyuláné.

Heggesztéshez

alacsony és magasnyomású

készülékek,

oxigén reduktorok, manométerek.

Heggesztő pálcák és porok

vasöntvényhez, kovács és hengervashoz, acélokhoz, bronzhoz, vörös- és sárgarézhez, alumíniumhoz.

Fémek

minden célra és minőségben. Ón, ólom, antimon, horgany. Lemezek, rudak, csövek, huzalok vörösréz, sárgaréz, bronz, alumíniumból, ólomból, alpakából.

Csapágyfémek.

Tömítőanyagok minden célra. Csiszoló és polírányanyagok. Ragasztott, tökéletes bőrszíjak. A legmodernebb gumi-hajtósíjak, 3—6—12 HP, benzínmotorok. Bádógosgépek.

Edmund Molnár

biroul comerciala tehnica, mőszaki kereskedő Arad, Strada Alexandri No. 6.

Nyári menetrend

Ervényes 1934. május hó 15-től

ARAD—SIMERIA—TEIUS—BUO.

Orient i.	3.53	é.	6.26	*—	é.	14.55	
Rapid i.	23.52	é.	2.45	—	é.	12.00	
gyors i.	16.41	é.	19.27	é.	20.56	é.	7.00
szem. i.	14.55	é.	18.45	é.	21.32	—	
szem. i.	7.50	é.	11.42	é.	13.53	—	
szem. i.	21.49	é.	1.45	é.	4.00	—	

BUO.—TEIUS—SIMERIA—ARAD

Orient i.	17.40	—*	i.	2.11	é.	4.40	
Rapid i.	18.45	i.	—	i.	4.06	é.	6.54
gyors. i	23.35	i.	9.45	i.	11.19	é.	14.04
szem.	—	i.	23.40	i.	1.47	é.	6.15
szem.	—	i.	5.02	i.	7.10	é.	11.00
szem.	—	i.	18.02	i.	20.11	é.	0.08

*) Az Orient és Rapid vonatok Teius állomást érintik a kosiárdi delta vágányon haladnak át a Teius—Brasov vonalra.

ARAD—TIMISOARA

Szem. i.	0.20	é.	1.35
	6.30	é.	7.41
	8.21	é.	9.32
	11.10	é.	12.18
	16.05	é.	17.14
	20.22	é.	21.32

TIMISOARA—ARAD

Szem. i.	0.10	é.	1.24
	5.35	é.	6.49
	8.10	é.	9.25
	13.01	é.	14.10
	18.55	é.	20.04
	22.10	é.	23.22

ARAD—PERIAM

NERAU	i.	7.04	é.	8.50	é.	10.40
	i.	17.35	é.	19.23	é.	21.31*
*) Lovrinba csatl. Jimboleára.						

NERAU—PERIAM

—ARAD	i.	4.10	é.	5.46	é.	7.28
	i.	15.40	é.	17.28	é.	19.10*
*) Lovrinba csatl. Jimboleáról.						

ARAD—ORADEA

Szem. i.	2.10	é.	3.55
	7.03	é.	10.28
	14.31	é.	17.42
	20.30	é.	23.47

ORADEA—ARAD

Szem. i.	3.00	é.	6.12
	7.50	é.	10.55
	12.25	é.	15.43
	20.25	é.	23.42

ARAD—BRAD

Szem. i.	7.03*	é.	12.55**
	13.15	é.	18.58
	17.10	é.	23.05**

*) A vonat Oradeára megy a Brad felé menő utasok Santanán átszállanak.

**) Ineu csatl. Cermura.

BRAD—ARAD

szem. i.	2.20	é.	7.45*	
	i.	7.30	é.	13.10
	i.	14.30	é.	20.06*

*) Ineu csatl. Csermeiről.

ARAD—INEU—CERMEIU

motor i. 10.12 é. 12.34
é. 13.07*

*)Ineu átszállással,

*) Ineu átszállással, Santanán csatl. Otla-tara.

CERMEIU—INEU—ARAD

motor. i. 13.08 i. 13.42
é. 15.43*

*) Ineu és Santanán átszállással

ARAD—DECEBAL

—LÖKÖSH.—BPEST

Orient	i.	4.50	i.	5.22	i.	4.53*
Rapid	i.	7.09	i.	7.59	i.	7.38
gyors	i.	15.01	i.	16.05	i.	15.46

szem. i.

i. 7.29 é. 7.50 —

i. 9.45 é. 10.08 —

i. 13.30 é. 14.10 —

i. 18.50 é. 19.00 * csatl.

Budapestre

*Decabalon átszállás a MAV. vonatra.

BPEST—LÖKÖSH.

—DECEBAL—ARAD

Orient

— i. 3.32 é. 3.48

Rapid

— i. 23.21 é. 23.37

gyors

— i. 15.20 é. 15.38

személy

i. 7.22 i. 8.29 é. 8.50*

— i. 12.10 é. 12.31

— i. 6.10 é. 6.50

— i. 17.50 é. 18.11

*Csatl. Bpestől.

ARAD—OTLACA

motor i. 18.54 é. 20.45

10.12 é. 13.25*

*) Santanán átszállás

OTLACA—ARAD

motor i. 5.00 é. 6.58

11.28 é. 16.38

ARAD—SAVARSIN

Szem. i. 9.53 é. 12.39

SAVARSIN—ARAD

Szem. i. 13.15 é. 16.00

ARAD—RADNA

motor i. 18.17 é. 19.09

RADNA—ARAD

motor i. 19.20 é. 20.15

ARAD—PECICA

BATTONYA

motor

i. 7.00 é. 7.31

i. 10.25 i. 11.15 é. 11.35*

i. 14.20 i. 14.53

i. 18.45 i. 20.00 é. 20.21*

i. 21.50 é. 21.58

BATTONYA—PECICA—ARAD

motor

i. 7.42 é. 8.14

i. 11.55 i. 12.31 é. 13.06*

— i. 15.14 é. 15.50

i. 18.39 i. 19.40 é. 20.14*

— é. 5.45 é. 6.20

Belga kristály **TÜKRÖK**
Moderna **ÜVEGEK**
műt
CSISZOLT ÜVEGEK
legjobb minőségben és legolcsóbb árban
PINTER & CO. cégnél
Arad, Str. Ioan Calv. n 33

Vésnökség, bélyegzőgyár
STAMPA
Karczagi & Illin
Arad, a főpostával szemben. Mindennemű modell és jelző stancák speciális gyártása.

Vas-és fémöntés **LADISLAU**
Gépműhely
Precíziós szerzőmők készítése.
ASSAEL LÁSZLÓ
MŰKATOSSÁG Arad, Cal. Radnai 35. Gyártom a mezőgazdaság összes gépeit. Kenderfeldolgozó gépek — Malomberendezések saját modelom után készülnek.

— Közel kilencezren kérték konverziót Bucurestiben és környékén. Bucurestiből jelentik: Az illovi törvényszék most készítette el a kimutatást az itt beérkezett konverziós bejelentésekről. Az illovi törvényszékhez érkeztek be a fővárosi és a fővároskörnyéki birtokok kérelmei, a kimutatás szerint számszerint 8600 darab. A részletes statisztika még nem készült el és ezt a napokban hozzá nyilvánosságra a törvényszék.

SORSOLÁS.

- Hogy jutottál ehhez a remek autóhoz?
- Sorsolás után.
- Megnyerted a főnyereményt?
- Nem. En rendeztem a sorsolást.

VEGRENDELET.

- Hallottad, a szomszédunk meghalt és mindenét a közönségi árvaháznak adományozta.
- Mit hagyott hátra?
- Öt árvát.

— Bonnal fizetnek a bérlok. Ház- és földtulajdonosokat közelről érintő rendeletet bocsátott ki a pénzügyminisztérium, a bonok alkalmazhatóságára vonatkozólag. A behajtási törvény 36. szakasza értelmében ugyanis ház és földbérletek bérleti összege adóban lefoglalható. Több bérlo 1931 előtti adót a birtok tulajdonosa nevében adóbonnal kívánta kiegyenlíteni, amit a pénzügyigazgatóság nem fogadott el. A pénzügyigazgatóság, ma érkezett nendelelete azonban határozottan utasítja az adóhivatalokat arra, hogy az 1931 előtti adók egyenlítésére el kell fogadniok bonokban való fizetést a bérloktól is.

— Félárú utazási kedvezmény a CFR-on. Bucurestiből jelentik: A CFR vezérigazgatósága a forgalom növelése érdekében május hónap második felére rendkívüli kedvezményt léptetett életbe. Eszerint május 17-től május 22-ig és 26—29-ig az egész ország területén 50%-os kedvezményvel lehet bárhova utazni. Gyorsvonatokon ugyancsak féljeggyel utazhat a közönség, míg a Rapidon a féljeggyen kívül a tikkett is meg kell váltani, ami az illető utas helyét biztosítja. Az utazást ezeken a kedvezményes napokon épügy meg lehet szakítani, mint máskor, természetesen a jegyek lebélyegzése és egyéb formalitások betartásával.

SZALLOBAN.

- Szobalány, reggel öt órakor keltsen, mert utazom.
- Igenis, uram, de ne felejtse el csöngetni...

EZ IS MEGOLDÁS.

- Kohn ur, a maga kutyája megharapta a feleségemet. Ön ezért elégtétellel tartozik nekem.
- Rendben van. Harapja most meg az ön kutyája az én feleségemet, vagy az ön felesége az én kutyámat.

EZ IS ÜZLET.

- Mi különbség egy kopasz angol és egy kopasz skót között?
- Ha egy angol kopaszodik, hajnövesztőt vásárol és minden lehetőet elkövet, hogy onnan, ahol még nő, oda fésülje, ahol már nem nő. A megkopaszodott skót eladja fésűjét, keféjét és könyvet vezet, hogy mennyit spórol a nyírásán.

VENDEGLÖBEN.

- Főur! Ez a hal ehetetlen! Küldje ide az üzletvezetőt!
- Miért küldjem, hiszen ő sem tudja megenni...

MÓRICKA AGGODALMAL.

Móricka nagy hévvel ujságolja nagybátyjának, hogy a házukba bekopogtatott a golya. Ő most szörnyen drukkol, mert egész biztos, hogy rákenik a dolgot.

— Ennek is a Móríc az oka, — fogja mondani az apja.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

F. S. butorgyár, Timisoara. Hogy az asztalosok forgalmi adójáról nem emlékeztünk meg külön a forgalmi adóról közölt kimerítő cikkünkben, azt jelenti, hogy rájuk nézve sem a törvény sem a végrehajtási utasítás külön rendelkezéseket nem tartalmaz. Mivel az ön üzemében 7-nél több alkalmazott van és 5 lóerőnél nagyobb motorikus erőt használ, üzeme a kisipar köré meghaladja a törvény értelmében regisru special vezetésére van kötelezve, éppen úgy, mint az előző évben is. Eszerint ön a gyárában készített bútorok után, amennyiben azok nem exotikus fából készültek, vagy nem intarziások, 2,4 százalékos forgalmi adót tartozik befizetni a számla összege alapján, hozzá számítva a csomagolást is. Minden hó 10-éig fizetendő be a forgalmi adó az előző hónap végéig elszállított bútorok után.

Hol és mit vásárolhat a Mercur-tag?

Női- és férfi szöveteket

az összes kelengyecikkek
Friedmann és Schwartz
divatáruházában
ARAD, Str. Metianu 4. Hunyadi-p.

Dein Paula női kalapszalónja

Arad, Strada Bratianu 9.

Nászajándékok alkalmi ajándékok

legjobb beszerzési forrása
Kun József ékszerész
ARAD, Bul. Regina Maria.
Ékszerkészítés és átalakítás saját műhelyemben.

Czernóczy Imre

cipőüzlete
kész és mérték utáni
cipők legjobb
beszerzési forrása!!
Arad, Strada Mărășești 4. sz.

A tavaszi és nyári idényre
beérkezett

CIPŐKET

legolcsóbban árusítja

Mercur Cipőáruház Rt.
ARAD, Piata Avram Iancu 21.

RÁDIÓ

alkatrészek és csövek legelőnyösebb
beszerzési forrása

Geller Rádió
ARAD, Str. Bratianu 7.

Szemüvegek fényképezőgépek totocikkek

Amatőr felvételek kidolgozása leg-
jobb és legolcsóbban!

OPTICUM

Kun István

ARAD, Bul. Reg. Maria 18.

Iskolai írószerek
Irodai felszerelések
Rajz és technikai cikkek
Nyomtatványok, stb.

Max Molnár és Tsa

Arad, Strada Bratianu
és Strada Iosif Vulcan sarkán

Nagy Imre

női divattermében
készülnek a legújabb
ujdonságok.

Arad, Strada Eminescu 2. sz.

Allandóan nagy választék férfi,
női- és gyermek

CIPŐK

ben. Legolcsóbb ár, saját munka!

Czernóczy Mihály

ARAD, Str. Eminescu 20—22.

Baranyi Ferenc

uriszabósága

ARAD, Str. Bratianu 15.

Speciális

butor

nappali és

kombinált szoba

Reinhart

Fülöp butorgyár

ARAD, Str. Horia 2. Városházával
szemben.

Kerékpárok,

gumik, alkatrészek,
szerekesi cikkek

Schwarcz Arpad

műszerész és villanyszerelőnél
Arad, Strada Brancovici 1. sz.

Szőrmebundák és téli

kabátok

nyári gondozása

szavatosság mellett. Villanyerőre
berendezett porológép.

Engelhardt szőrméáruház

ARAD, Str. Eminescu 1. Vadász-
kürt szálló épülete.

Női kabátok, retikülök

nagy választékban.
Legújabb modellek!

LYONE divatáruház

Arad, Neuman-palota.

**Ha még nem tagja a Mercurnak, jelentkezék az Aradi Iparosok
Hitelszövetkezetében. Arad. Strada Bratianu 18.**